

**Дієприслівники
недоконаного та
доконаного виду,
їх творення.**

**Розбір дієприслівника
як форми дієслова**

Сьогодні на уроці ти...

- поглибиш знання про дієприслівник як особливу форму дієслова;
- дізнаєшся про способи творення дієприслівників;
- навчишся утворювати дієприслівники доконаного та недоконаного виду;
- навчишся виконувати розбір дієприслівника як частини мови.

Пригадай

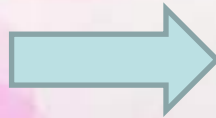
Довідка

Дієприслівник
– це...

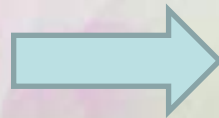
особлива форма дієслова, яка виражає додаткову дію предмета й відповідає на питання що роблячи? що зробивши?

Морфологічні
ознаки

поєднує в собі граматичні ознаки дієслова (вид, час, може мати залежні слова) й прислівника (незмінність, є обставиною)

Синтаксична
роль
дієприслівника

в реченні дієприслівник є обставиною.

Творення дієприслівників

Вид	Питання	Як утворюється	Приклади
Недоконаний вид	Що роблячи?	Від основ дієслів теперішнього часу недок.виду -учи, -ючи, -ачи, -ячи	Кажуть-каж [△] учи Думають-дума [△] ючи Сплять-спля [△] ючи Бачать-бач [△] ачи.
Доконаний вид	Що зробивши?	Від основ дієслів неозначеної форми доконаного виду -ши, -вши	Добігти-добіг [△] ши Стрибнути-стрибну [△] вши

Зверни увагу!

Дієприслівник зберігає вид того дієслова, від якого його утворено.

Коло думок

Поясни, чому лише від двох перших дієслів можна утворити дієприслівники недоконаного виду.

Пишуть, радіють, схитрував, приїхав.

Творча майстерня

- Утвори від дієслів дієприслівники недоконаного виду й запиши. Познач суфікси, які ти для цього використав.
- Сміються, косять, терплять, кажуть, навчаються, навчають, зітхають, знаходять, досягають, бачать, лежать.

Запиши послідовно дієприслівники у дві колонки:
1) доконаного виду; 2) недоконаного виду.

Купивши, оздоблюючи, здобуваючи,
ознайомившись, здолавши, командуючи,
домовившись, працюючи, добігаючи, принісши,
творючи, розірвавши, увійшовши, розрісшись,
задумуючись, змішавши, одягаючись, думаючи,
купивши, стиснувши, віддавши, ошукуючи,
зачиняючись, злетівши, сівши.

Якщо ти правильно виконав завдання,
то з других букв записаних слів
прочитаєш прислів'я про здоров'я.

Розбір дієприслівника як форми дієслова

1. Назва форми дієслова.
2. Вид (доконаний, недоконаний).
3. Час.
4. Синтаксична роль.

Зразок письмового розбору

Легкі хвилі набігли на камінь, **утворюючи** навколо нього мереживо піни (О.Донченко).

Утворюючи – дієприсл., недок.вид, мин.час, обстав..

Прочитай речення. Випиши дієприслівники. Зроби розбір дієприслівників як особливої форми дієслова.

1. Маленькі снігові пластівці падали, яскраво зазиравши людям у очі.
2. Вже не світить яскраве сонце, а темна хмара пеленою огортає небо, сиплячи на землю перший сніг..
3. Немов у вальсі кружляють сніжинки, падаючи на землю.
4. Старий дядько Мороз, узявши в руки пензлик, почав вимальовувати на вікні дивовижні візерунки.

**Сьогодні
на уроці
Я...**

Закріпив...

Дізнався...

Навчився...

Потренувався...

Запам'ятав...

Домашнє завдання

Виконати впр.179

Дякую за роботу!
До зустрічі!

